



Miten Pohjanmaa voi 2024?

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 06.03.2024 § 15

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Sektorijohtajien tehtäviin kuuluu laatia vuosittain kooste siitä, miten Pohjanmaa voi. Koosteessa sovelletaan ikäjakaumia lapset ja nuoret, työikäiset ja ikäihmiset. Koosteessa tarkastellaan myös eri palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta sekä väestön omaa näkemystä palveluista ja tarpeista. Kooste muodostaa hyvinvointialueen hyvinvointikertomuksen. Analyysin tulosten perusteella määritetään seuraavien vuosien toimintasuunnitelmien ja talousarviotyön priorisoidut kohteet, ja organisaation palvelustrategia päivitetään tarvittaessa sen perusteella. Raportti muodostaa perustan tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelmassa 2025-2026 valmisteltaville priorisointitoimenpiteille.

Koosteessa hyödynnetään erilaisia julkishallinnon tilastoja, kuten väestötilastoja ja erilaisia indikaattoreita, joista eri organisaatiot ovat raportoineet ja tai jotka perustuvat väestölle osoitettuihin kyselytutkimuksiin. Koosteessa käytetään myös aineistoa kansallisista ja alueellisista viranomaisarvioinneista sekä hyvinvointialueen omia tunnuslukuja, mutta myös tietoa, joka on saatu henkilöstöltä, kuntien hyte-vastuuhenkilöiltä vuosittaisissa keskusteluissa ja eri sidosryhmien palautteesta.

Vuoden 2024 arviointityö on aloitettu ja aikomuksena on, että kooste annetaan hallituksen käsiteltäväksi maaliskuussa 2024. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen indikaattorit on päivitetty.

Sektorijohtaja, lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria

Ehdottaa, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto tutustuu raportin tuloksiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta.

Päätös:

Jaosto tutustui raporttiin.

Aluehallitus 25.03.2024 § 63
1286/00.01.03.01/2024

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 040 184 1597, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Sektorijohtajien tehtäviin kuuluu laatia vuosittain selvitys siitä, miten Pohjanmaalla voidaan lasten ja nuorten, työikäisten aikuisten ja ikäihmisten ikänäkökulmasta. Selvitys sisältää myös eri palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden sekä väestön mielipiteen palveluista ja tarpeista. Selvitys muodostaa hyvinvointialueen hyvinvointikertomuksen. Analyysin tulosten perusteella päätetään seuraavan vuoden toiminnansuunnittelu- ja talousarviotyön painopistealueista ja tarvittaessa organisaation palvelustrategiaa päivitetään analyysin perusteella. Raportti muodostaa perustan tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman 2025-2025 toimenpiteille.



Selvityksessä on käytetty erilaisia virallisia tilastoja, kuten väestötilastoja ja erilaisia indikaattoreita, joita eri organisaatiot ovat raportoineet tai jotka perustuvat väestölle tehtyihin kyselytutkimuksiin. Selvityksessä on käytetty myös aineistoa kansallisista ja alueellisista viranomaisarvioista, hyvinvointialueen omia tunnuslukuja sekä tietoja, jotka on saatu henkilöstöltä ja kuntien terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä vastaavien kanssa vuosittain käytävistä keskusteluista, sekä eri sidosryhmiltä saatua palautetta.

Raportin tulosten perusteella ehdotetaan, että seuraavia alueita painotetaan vuosien 2025-2026 tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman laadinnassa sekä vuoden 2025 toiminnan suunnittelussa ja talousarviotyössä siltä osin kuin niitä ei voida toteuttaa vuonna 2024. Uusiin tehtäväkokonaisuuksiin löydetään henkilöstöresursseja ensisijaisesti työskentelytapoja uudistamalla, ei hyvinvointialueen kokonaisen henkilöstöresursseja lisäämällä. Lisäksi lähivuosina jatketaan tarvittavilta osin yhteisten työmenetelmien ja -prosessien laatimista tasavertaisten palvelujen tarjoamiseksi väestölle.

Yleiset painopistealueet

- toimenpiteet, jotka tukevat asukkaiden omaa aktiivisuutta ja edellytyksiä huolehtia itsestään ja läheisistään arjessa. Toimenpiteillä tulee edistää terveyttä, ehkäistä toimintakyvyn heikkenemistä ja siten vähentää sosiaali- ja terveyspalvelujen tarvetta
- panostukset, jotka vähentävät väestöryhmien välisiä terveys-, hyvinvointi- ja elintapaeroja
 - kotoutumista tukevan ohjelman valmistelu (ml. pakolaiset ja työperäinen maahanmuutto)
- kielellisten oikeuksien turvaaminen kiinnittäen erityistä huomiota toiminnan muutoksiin
- helposti saatavilla olevaa tietoa yksinkertaisten sosiaali- ja terveyspalveluasioden hoitamisesta itse, erilaisten digitaalisten palveluiden kehittäminen on tärkein painopistealue
- toimenpiteet, jotka yksinkertaistavat yhteydenottoja hoitoon ja palveluun sekä lyhentävät hoito- ja palveluprosessia kokonaisuutena
- toimenpiteet, jotka parantavat hoidon ja palvelun saatavuutta ja saavutettavuutta ja ohjaavat toimintaa kohti avoimia hoito- ja palvelumuotoja
- oma yhteyshenkilö ja hoidon ja palvelun jatkuvuus sosiaali- ja terveyspalvelujen pitkäaikaisiin tai usein toistuviin tarpeisiin
- sellaisen toimintamuotojen käyttö, jotka ovat todistetusti vaikuttavia ja jotka tuottavat lisäarvoa palvelujen tarpeessa oleville
- eri hankkeiden kautta kehitetyt ja pilotoidut menetelmät arvioidaan ja sisällytetään säännölliseen toimintaan, jos ne ovat vaikuttavia
- kolmannelle sektorille myönnettävien tukien riittävä taso
- taataan riittävä oma osaaminen tiedolla johtamisessa ja osaamisen johtamisessa

Lasten, nuorten ja perheiden painopistealueet

- perhekeskusmallin implementointi
- panostukset lasten ja nuorten voimaantumiseen ja huoltajien tukemiseen perheen erilaisissa haasteissa
- toimenpiteet lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi ja tunnistamiseksi ja niihin puuttumiseksi
- toimenpiteet lasten ja nuorten saamiseksi liikkumaan enemmän, yhteistyössä kuntien, kolmannen sektorin ja yhteistyökumppanien kanssa. Liikunnan ja terveellisten elintapojen merkitys koskettaa kaikkia ikäryhmiä.
- psykososiaalisten palvelujen saatavuuden parantaminen eri tasoilla, ml. päihdepalvelut, ja työnjaon selkiyttäminen, parannetaan yhteistyötä psykososiaalisia



palveluja terveydenhuollossa, sosiaalihuollossa ja oppilaitoksissa tarjoavien toimijoiden kanssa.

- somaattisen erikoissairaanhoidon ympärivuorokautisten palvelujen käytön vähentäminen ja avoimien ja puoliavoimien hoitomuotojen kehittäminen
- diagnostiikan, hoidon, seurannan ja moniammatillisen tuen kehittäminen tilanteissa, joissa on monimuotoista oireilua
- riittävät mahdollisuudet kehitysvammaisten lasten lyhytaikaishoitoon ja mahdollisimman itsenäisen arjen ja yhteiskuntaan osallistumisen harjoittelu varhaisessa vaiheessa
- oman toiminnan kehittäminen lastensuojelun kautta kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten osalta ja näiden lasten osuuden lisääminen perhehoidossa

Työikäisten painopistealueet

- henkilökohtainen budjetointi: liikkumisen tuki, päivä- ja työtoiminta
- nuorten vammaisten, kehitysvammaisten ja nepsy-nuorten asumispolku kotoa itsenäiseen asumiseen/yhteisölliseen asumiseen
- intensiivinen kuntoutus osastohoidon jälkeen kotiutettaville kohti itsenäistä asumista
- nuorisososiaalityön ja etsivän/jalkautuva aikuissosiaalityön työmenetelmät
- sosiaalinen luototus
- matalan kynnyksen päivätoiminta 16-18v nuorille, jotka eivät pärjää työpajoissa/2.aste
- laaditaan työ- ja toimintakyvyn edistämisen ohjelma
- tuetaan ja autetaan moniammatillisesti työikäisiä hyvinvointiin, terveyteen, elämänhallintaan, työhön, opiskeluun tai toimeentuloon liittyvissä asioissa
- tuetaan työikäisiä itsehoidolla ylläpitämään aktiivisesti työkykyä ja toimintakykyä sekä kestävyyttä työelämässä
- yhteistyössä työterveyshuollon ja opiskeluterveydenhuollon kanssa kehitetään ennaltaehkäiseviä menetelmiä, jotka edistävät hyvinvointia ja terveyttä, sekä kehitetään palvelu- ja hoitoketjuja hyvinvointialueen ja työterveyshuollon sekä YTHS:n välillä
- etsiä yhteistyössä eri toimijoiden (kunnat, yksityiset palveluntuottajat ja kolmas sektori) kanssa keinoja osatyökykyisten, vammaisten henkilöiden ja mielenterveyden häiriöihin sairastuneiden työllistymisen ja työllisyyden edistämiseen, esim. IPS-toiminta
- neuropsykiatrisesti oireilevien asiakkain palvelu- ja hoitoketjujen toiminnan kehittäminen
- työ- ja toimintakyvyn arviointitiimin kehittäminen, TYÖOTE-toimintamallin laajentaminen

Ikäihmisten painopistealueet

- Toimenpiteet kotona asuvien ikäihmisten määrän lisäämiseksi kaikissa ikäryhmissä
- Toimenpiteet palveluohjauksen integroimiseksi ja ennaltaehkäisevän näkökulman käyttöönottamiseksi palveluun/omahoitoon ohjaamisessa ja kotona asumisen edistämiseksi
- toimenpiteet yhteisöllisen asumisen ja asumisen monimuotoisuuden lisäämiseksi
- Toimenpiteet, joilla lisätään ikäihmisten mahdollisuuksia ja valmiuksia digitaalisten palvelujen käyttämiseen
- Toimenpiteet, jotka tukevat ikäihmisten valmiuksia ja osallisuutta monialaisessa hoito- ja palveluprosessissa

Sektorijohtaja, lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria

ehdotettaa, että hallitus

- tutustuu raporttiin ja hyväksyy ehdotukset vuosien 2025-2026 tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman sekä vuoden 2025 toiminnan suunnittelun ja talousarviotyön



painopistealueiksi siltä osin kuin niitä ei voida toteuttaa vuonna 2024
- vie raportin tiedoksi valtuustolle.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Viranhaltijat valtuutettiin tekemään raporttiin tarpeelliset teknisluonteiset korjaukset ennen kuin se annetaan valtuuston käsiteltäväksi.

Jakelu